

Lokala arbetsmarknader över riksgräns

Kommuner som ligger nära en riksgräns kan ha ett stort pendlingsutbyte med kommuner i ett grannland utan att det får genomslag i den nationella statistiken. Personer som exempelvis bor i Sverige och arbetar i Norge räknas som ej förvärvsarbetande i Sverige och de ingår inte heller i den norska statistiken över förvärvsarbetande. Genom ett initiativ från Nordiska ministerrådet har statistikbyråerna i Sverige, Norge, Danmark och Finland i ett samarbete fått möjlighet att framställa en Nordiska pendlingskarta för år 2001. Resultaten från studien visar bl.a. att det är framför allt kommuner i Värmland och norra Bohuslän, i Öresundsregionen samt i Tornedalen som har ett relativt stort pendlingsutbyte över riksgränsen med kommuner i ett grannland. Nordiska pendlingskartan presenteras i en rapport som bl.a. ligger på SCB:s webbplats:

http://www.scb.se/statistik/publikationer/OV9999_2001A01_BR_AM76ST0502.pdf

Någon fortlöpande mätning av gränspendling mellan de nordiska länderna förekommer ännu inte. Hittills har sådana mätningar utförts av SCB som uppdrag. Inom Öresundsregionen har på uppdragsbasis gränsöverskridande pendlingsstatistik producerats årligen sedan 1997.

Årjängs kommun ingår i Oslo lokala arbetsmarknad

Det största pendlingsutbytet över riksgräns i Norden sker mellan Sverige och Norge. SCB har med hjälp av pendlingsstatistik från vår motsvarighet i Norge (SSB) beräknat lokala arbetsmarknader för ett gränslöst Sverige och Norge. Beräkningarna utgår från pendlingsdata från 2003 på kommunnivå för samtliga kommuner i de båda länderna. I det pendlingsmaterial som använts finns dels ländernas nationella pendlingsstatistik, dels den gränsöverskridande pendlingsstatistik, som de två statistikbyråerna i Norge och Sverige framställt för 2003.

I gränsområdena mellan Sverige och Norge finns inom ramen för EU:s strukturfonder tre Interreg III A-projekt som arbetar med gemensamma frågor i gränsregionala områden:

Gränslöst samarbete (GSA II) omfattar kommuner i Västra Götalands län i Sverige och Østfolds fylke i Norge. Det finns ett relativt stort pendlingsutbyte mellan Strömstad och Halden men det räcker ännu inte till för att bilda en lokal gränsöverskridande arbetsmarknad enligt SCB:s regler.

Inre Skandinavien omfattar kommunerna i Värmlands län samt Malungs och Älvdalens kommuner i Dalarnas län. På norsk sida ingår kommunerna i Hedmarks fylke och kommuner från Akers och Østfolds fylke. Främst kommunerna Eda och Årjäng har en relativt stor utpendling till kommuner på den norska sidan av riksgränsen. Årjängs kommun har en stark anknytning till Oslo kommun och ingår i Oslo lokala arbetsmarknad. Även Eda kommun har ett stort pendlingsutbyte med norska kommuner men har dock en starkare an-

knytning till Arvika kommun. Eda ingår därför i Arvika lokala arbetsmarknad.

Nordens gröna bälte omfattar på svensk sida kommuner i Jämtlands län och på den norska sidan gränsen kommuner i Sør- och Nordtrøndelag. Pendlingsutbytet mellan kommuner på båda sidor gränsen är relativt blygsam i denna gränsregion.

Öresundsregionen

För Öresundsregionen publiceras i Öresundsdatbanken gränsöverskridande pendlingsstatistik på kommunnivå årligen sedan slutet av 1990-talet. Pendlingsflödet från den svenska delen till den danska delen av regionen är i absoluta tal relativt stor. Eftersom stommen i regionen utgörs av storstadskommuner med en stor befolkning kommer det att dröja innan en lokal arbetsmarknad kommer att uppstå enligt de kriterier för LA som SCB tillämpar. Området ingår i Interreg III A Öresund.

Tornedalen

För Tornedalens del har vi ännu inte kunnat belägga om det finns en lokal arbetsmarknad som sträcker sig över riksgränsen mellan Sverige och Finland. Området ingår i EU:s Interreg III A Nord.